

HRVATSKO INFORMACIJSKO I DOKUMENTACIJSKO DRUŠTVO
CROATIAN INFORMATION AND DOCUMENTATION SOCIETY

HID - Drobilica

Godina V, kolovoz 2008, br. 4

UDK 0+061

ISSN 1845-4569

Izdvajamo

Besplatna edukacija o sigurnosti
djece na internetu

str. 5

Ugovore uvijek treba pročitati:
čak i kada je nešto besplatno

str. 5

DIALOG opet prodan

str. 2

CROinfo2008
Discovery
Shop

str. 4

Dva slučajna detalja o imidžu informacijskih stručnjaka

str. 6

Sadržaj

Host DIALOG opet prodan	Str. 2
Rastu prihodi od interneta u EU	3
Prevladat će digitalna distribucija umjesto fizičke	3
Sigurnosni nedostaci otvorenog koda	3
17. posvetovanje z mednarodno udeležbo DOK_SIS 2008	3
CROinfo2008 Discovery Shop	4
Okrugli stol: dostupnost informacija – građani i organizacije civilnog društva	4
Radionice o bazama podataka	4
Besplatna edukacija o sigurnosti djece na internetu	5
Ugovore uvijek treba pročitati: čak i kada je nešto besplatno	5
Dva slučajna detalja o poželjnosti i imidžu informacijskih stručnjaka	6
Aurora - budućnost weba?	6
UDK 02 : Hrvatska mreža školskih knjižničara	7
E-LIS : E-prints in Library and Information Science	7

HID-Drobilica

Izlazi dvomjesečno

Kontakt e-mail: ivo.tokic@ina.hr

HID

Hrvatske bratske zajednice 4, 10000 Zagreb, Hrvatska

Host DIALOG opet prodan

DIALOG (<http://www.dialog.com>) je bio prvi online informacijski servis koji je nekada davno, krajem 1960-tih godina razvila kompanija Lockheed Missiles and Space Company (inače graditelji aviona) za potrebe istraživača NASE. To su hladnoratovske godine, kada su SAD nastojale smanjiti svoje zaostanjanje za Sovjetskim Savezom u istraživanju svemira. O povijesti kompanije može se naći članak iz pera Rogera Summita, jednog od pionira u razvoju tog informacijskog servisa. Onima kojima je online pristup bazama podataka u eri interneta prirodna i svakodnevna stvar, preporučujem da pročitaju taj članak <http://support.dialog.com/publications/chronolog/200206/1020628.shtml>.

Sada je to kompanija koja svojim korisnicima nudi blizu tisuću vrlo kvalitetnih baza podataka, što zauzima 15 terabyte memorijskog prostora. Iako informacijski servis nije besplatan, imaju nekoliko stotina tisuća korisnika iz stotinjak zemalja svijeta. Korisnici uglavnom nisu pojedinci, već akademske institucije, knjižnice i komercijalne kompanije. Ne treba zaboraviti da unutar DIALOG informacijskog servisa posluje i Data Star (<http://ds.datastarweb.com/>), informacijski servis podrijetlom iz Švicarske. Ovih dana DIALOG je opet prodan. Tako više nije dio korporacije Thomson - zapravo Thomson Reuters (<http://www.thomsonreuters.com/>) budući da je Thomson prije tri mjeseca bio kupio i Reuters te su se dvije kompanije spojile - već je DIALOG postao ProQuestova (<http://www.proquest.com>) kompanija. ProQuest je pak u vlasništvu Cambridge Information Group (CIG) od kraja 2006. godine. CIG (<http://www.cambridgeinformationgroup.com>) je fokusiran na edukacijski, istraživački i informacijski sektor, a za razliku od mnogih velikih kompanija ona je još u vlasništvu jedne obitelji i nije javna kompanija (http://en.wikipedia.org/wiki/Cambridge_Information_Group). Iznos ove transakcije nije obznanjen.

Nije to prva prodaja DIALOGA, jer ga je 1988. kompanija Knight Ridder bila kupila od Lockheeda, a nekoliko godina kasnije i Data Star je prodat od strane Radio Swiss također Knight Ridderu i formirana je Knight Ridder Information Inc. (KRII) unutar Knight Riddersa. Ta je kompanija prvenstveno bila fokusirana na financijski informacijski sektor i na novinsku izdavačku djelatnost, ali se ovim proširila i na znanstvena, tehnička, biomedicinska i slična informacijska područja. Onda je 1997. cijeli KRII kupila relativno mala britanska kompanija M.A.I.D. plc (više ne postoji) koja je bila fokusirana na poslovne informacije. M.A.I.D. je bila lansirala bila tih godina Profound informacijski servis za pretraživanje i pronalaženje tržišnih studija.

Godine 2000. je rastuća korporacija Thomson kupila DIALOG, zajedno s Data Starom i Profoundom od M.A.I.D.-a. O tim vlasničkim promjenama nešto detaljnije može se pročitati na <http://www.dialog.com/about/keydates/>.

Osobno sam korisnik DIALOG i Data Star informacijskog servisa od početka 1980-tih godina. Uvijek su te promjene izvedene tako da je korisnik jedva primjetio promjene u vlasništvu. Online informacijski servis se razvijao konstantno i uvijek je bila kvalitetan. Mjenjao se samo naziv na njihovim dopisima i računima i prirodno naziv i mjesto banke gdje je trebalo plaćati mjesecne račune za izvršena pretraživanja njihovih baza podataka. Identifikacijska šifra i lozinka koje sam bio koristio još u nekadašnjem Referalnom centru Sveučilišta u Zagrebu (kasnije Institut informacijskih znanosti) i koje sam 1992. zajedno s ugovorom prenio u PLIVU, ostale su do današnjeg dana nepromijenjene. Kao korisnik i sad se nadam, da promjena vlasnika neće uzrokovati nikakve zastoje u radu. No mora se reći da DIALOG sve više liči na preživjelog dinosaure u modernim vremenima. To je još uvijek informacijski servis za informacijske profesionalce i nije uspio ponuditi za ova vremena adekvatniji web pristup krajnjim korisnicima (iako on postoji, ali nije široko prihvaćen među krajnjim korisnicima). Danas je posebno problematičan njihov preživjeli sustav tarifiranja pretraživanja informacija. Suvremeni korisnici teško prihvataju plaćanje njihovog taximetra i naplatu svake ispisane informacije. Ako novi vlasnik ne uspije modernizirati DIALOG, možemo pretpostaviti da bi ova bila zadnja prodaja, jer će biti sve teže naći novog kupca za četrdeset godina star informacijski servis, a i sadašnjem novom vlasniku bit će teško izvući profit iz ovog matuzalema.

Tibor Tóth

Rastu prihodi od interneta u EU

Tržište interneta u Europskoj Uniji je u velikom zamahu, ističe se u najnovijem izvešću Europskog informacijskog tehnološkog instituta. Samo prihodi od kućanstava koja su u EU spojena na internet ove će godine dostići oko 33,7 milijardi eura ili oko deset puta više nego u 2007. Procjenjuje se da su za taj rast prihoda posebno zaslužne inovativne dodatne usluge i pad cijena što pomaže internet tržištu da dobije nove korisnike i da doživi snažni rast.

Pripremio Ivo Tokić

Microsoft poručuje: Prevladat će digitalna distribucija umjesto fizičke

David Gosen, potpredsjednik marketingške strategije za europsku distribuciju Xboa, izjavio je kako će digitalna distribucija računalnih igara prevladati fizičku, jednako kao što se dogodilo s glazbom. Naime, digitalna distribucija sve više preuzima klasičnu primopredaju dobara, barem kada je u pitanju svijet računala. U ovom slučaju, igre i drugi programi bi bili jeftiniji, jer nisu potrebni troškovi kopiranja, pakiranja, distribucije, prijevoza, skladištenja, nema velikih maloprodajnih marži, poreza, carinjenja. Osim igara i programa, trebale bi pojeftiniti i igraće konzole i drugi uređaji, jer ne bi zahtjevali nikakav skupocjeni optički uređaj nove generacije, već samo hard disk velikog kapaciteta. Očigledno je da ćemo se morati naviknuti kako ćemo vrlo brzo sve više različitih sadržaja primati gotovo isključivo putem interneta i da neki dobri stari načini kupovine - uz razgledavanje dobara i savjetovanje s prodavačem ili drugim kupcima - sve brže postaje prošlost.

Ivo Tokić

Sigurnosni nedostaci otvorenog koda

Tvrte se često oslanjaju na programska rješenja otvorenog koda kako bi uštedjele na razvoju vlastitog softvera ili kupnji već gotovih rješenja, ali pritom često zanemaruju sigurnost. Istraživanje provedeno na 11 popularnih projekata otvorenog koda poput aplikacijskih poslužitelja Tomcat i JBoss, baze podataka Derby ili razvojnog paketa Hibernate otkrilo je brojne ranjivosti i općenito odsutnost uobičajene razine sigurnosne prakse. Istraživanje tvrtke Fortify Software pokazalo je kako autori ovih projekata ne pridaju dovoljno pozornosti sigurnosti aplikacije koju razvijaju. Studija je otkrila tisuće ranjivosti, uključujući oko 23.000 cross-site scripting ranjivosti i više od 15.000 napada umetanjem SQL koda. Stoga se preporuča tvrtkama da pri implementaciji programskih rješenja otvorenog koda posebnu pažnju obrate na sigurnost.

Izvor: Portal za informacijsku sigurnost

Skupovi

17. posvetovanje z mednarodno udeležbo DOK_SIS 2008 Kranjska Gora, 24. do 26.9.2008.

U organizaciji udruženja informatičara, dokumentalista i mikrofilmaša Društvo Media.doc održava se od 24. do 26. rujna 2008. međunarodni stručni skup 17. Posvetovanje z mednarodno udeležbo DOK_SIS pod naslovom *Inovacijski forum upravljanja, hrambe in varovanja poslovne dokumentacije*. Više informacija o skupu i prijave dostupne su na adresi: <http://www.media-doc.si/program.html>.

Milan Selan

CROinfo2008 Discovery Shop Zagreb, 16. i 17. listopada 2008.

organizacijskim znanjem. Tema ovogodišnje

U Zagrebu će se 16. i 17. listopada 2008. u organizaciji Hrvatskog informacijskog i dokumentacijskog društva (HID) održati po osmi put jedina regionalna konferencija o upravljanju informacijama i znanjem. Ove godine prvi put na hrvatskom jeziku sudionicima nudi sažetak svega naučenog na prošlim konferencijama kao i nove sadržaje. CROinfo2008 je interaktivni događaj koji će tijekom dva dana kroz radionicu, seriju predavanja i diskusije sudionika i predavača pokušati dati odgovore na gore postavljena i mnoga druga pitanja u vezi s učinkovitim upravljanjem konferencije je "Znanje, učenje i inovativnost – ljudski

potencijali i poslovna uspješnost".

Više na <http://www.croinfo-kmconference.net/>

Ivo Tokić

Događanja, predavanja, seminari

Okrugli stol: dostupnost informacija – građani i organizacije civilnog društva

U sklopu Dana udruga 2008. održan je okrugli stol *Dostupnost informacija – građani i organizacije civilnog društva* u sklopu kojega je predstavljen priručnik dr. sc. Živane Heđbeli *Što i kako s "papirima" organizacija civilnog društva – sačuvati, zaštititi, koristiti*.

Na okruglom stolu, koji je tematizirao značaj dostupnosti informacija i dileme vezane uz zakonsko reguliranje dostupnosti informacija organizacija civilnog društva, govorili su gđa Cvjetana Plavša Matić, upraviteljica Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, g. Igor Vidačak, predstojnik Ureda za udruge Vlade RH, g. Toni Vidan, predsjednik Savjeta za razvoj civilnog društva, gđa Milena Gogić, savjetnica u Uredu pučkog pravobranitelja, a moderatorica je bila Vesna Teršelić, voditeljica *Documente*.

U izlaganjima uvodničara i kasnije diskusiji rečeno je kako postoji evidentna potreba za ovakvim priručnikom koji je napisan veoma prijateljski prema korisnicima. Autorica je zamoljena da ga prilagodi za upotrebu u tijelima državne uprave, pa dogodine možemo očekivati novo izdanje priručnika, ovaj put za državne službenike.

Diskutanti su istaknuli kako je priručnik dragocjeno pomagalo u radu jer većina udruga nema sredstava za zapošljavanje arhivista/ice.

Posebno je istaknuto kako ovaj priručnik predstavlja korak naprijed u osvještavanju organizacija civilnog društva o sređivanju gradiva i objedinjavanju građe u jedan dokumentacijski centar.

Tanja Petrović

Radionice o bazama podataka

Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu održat će se dvije povezane radionice o bazama podataka. Radionica *Baze podataka I* održat će se 3.rujna 2008., a cilj radionice je upoznati polaznike s osnovnim pojmovima koji se odnose na baze podataka s posebnim naglaskom na relacijske baze, te ih pripremiti za primjenu baze podataka u poslovanju.

Radionica *Baze podataka II* održat će se 9. rujna 2008. Cilj te radionice je upoznati polaznike sa složenijim pojmovima koji se odnose na baze podataka. Nakon radionica *Baze podataka I* i *Baze podataka II* polaznici će biti pripremljeni za polaganje ECDL modula br. 5 – Baze podataka. Obrazac za elektroničku prijavu, kao i sve dodatne informacije možete pronaći na <http://www.ffzg.hr/infoz> pod kategorijom *Ostali Web sadržaji / Radionice*.

Pripremio Ivo Tokić

Besplatna edukacija o sigurnosti djece na internetu

Iako je internet bio zamišljen kao medij koji će pomoći u razmjeni informacija i olakšanju edukacije na dobrobit čovječanstva, ubrzo je pretrpio zloupotrebu od kriminalaca i svih onih koji su u internetu vidjeli oruđe za izvršenje svojih ilegalnih radnji.

Globalna kriminalna aktivnost, uključujući i pedofiliju, putem interneta okomila se na najslabije, djecu koja koriste internet ne znajući za sve opasnosti koje se tamo nalaze. Želeći dati svoj prilog u promicanju edukacije o sigurnosti na internetu u suradnji s akademijama TVZ-a, Net.hr nudi besplatne kratke tečajeve namijenjene prvenstveno svim zainteresiranim roditeljima malodobne djece. Tečaj se održava svaki utorak od 17.00 do 20.00 sati na Vrbiku 8a, u prostoru akademija TVZ-a.

Jedini uvjet za prijavu je popunjavanje pristupnog formulara, a više informacija se može naći na stranici: <http://itakademija.tvz.hr/vijesti/novo/besplatna-edukacija-sigurnost-djece-na-internetu-2.html>

Izvor: sigurnost.info

Kutak za urednike časopisa ... i ostale

Ugovore uvijek treba pročitati: čak i kada je nešto besplatno

Vjerojatno nisam samo ja nestrljiv i „nemam vremena“ pročitati neki ugovor kada počinjem nešto besplatno koristiti s interneta. Jednostavno kliknem „prihvaćam“ („Accept“) uvjete korištenja, licencni ugovor i sl. bez razmišljanja. Bilo bi korisno mijenjati takvo ponašanje i praksu.

Sigurno se i mnogi od vas slično ponašaju. Mnogi moji prijatelji sada koriste besplatne mail usluge koje pruža Google. To je gmail sustav. Nisam radio anketu, ali sam siguran, da većina korisnika gmail-a nije pročitala, a ako je i pročitala, nije obraćala pozornost šta za korisnika znače ovakve formulacije <https://www.google.com/accounts/TOS?hl=hr> iz Googllovih uvjeta :

- 4.3 U sklopu ovog stalnog inovativnog procesa, Vi potvrđujete i prihvaćate da Google može prestati (stalno ili privremeno) pružati Usluge (ili pojedine elemente Usluga) Vama ili korisnicima općenito, prema samostalnoj odluci Googlea i bez da Vas se prethodno obavijesti. Vi možete bilo kada prestati koristiti Usluge. Ne trebate posebno obavijestiti Google kad prestanete koristiti Usluge.
- 4.4 Vi potvrđujete i prihvaćate da u slučaju da Google onemogući pristup Vašem korisničkom računu, možete biti spriječeni u pristupu Uslugama, postavkama Vašeg korisničkog računa ili bilo kakvim datotekama ili drugom sadržaju koji se nalazi na Vašem korisničkom računu.
- 4.5 Vi potvrđujete i prihvaćate da iako Google u ovom trenutku možda nije postavio gornju granicu broja prijenosa koje možete poslati ili primiti kroz Usluge ili količinu prostora za spremanje koji se koristi za pružanje Usluga, takva gornja granica može biti postavljena u bilo kojem trenutku, prema samostalnoj odluci Googlea.

U slučaju gmaila, to jednostavno znači da korisnik u bilo kojem trenutku može izgubiti sve što je ostavio na kompjutorskim kapacitetima Googla.

No nije to slučaj samo s Googleom, slično se ponaša i Yahoo (a vjerojatno i drugi besplatni servisi) <http://info.yahoo.com/legal/us/yahoo/utos/utos-173.html> :

1. IZMJENE USLUGE

Yahoo! pridržava pravo da u bilo kojem trenutku te s vremenom izmjeni ili prekine, privremeno ili stalno, Uslugu (ili bilo koji njezin dio) bez prethodne najave. Vi ste suglasni da Yahoo! neće biti odgovoran prema vama ili bilo kojoj trećoj strani zbog izmjena, ukidanja ili privremenih prekidanja Usluge.

Sve to ne mora biti loše, ali te stvari moramo uvijek imati na umu i ponašati se tako da i mi zaštitimo naše interese. U slučaju gmaila, to znači, da sve važne mailove spremamo lokalno na naše kompjuterske kapacitete, pa i backupiramo ako je nešto važno.

Uvijek vrijedi pročitati svaki ugovor prije potpisivanja i prihvaćanja.

Tibor Tóth

Dva slučajna detalja o poželjnosti i imidžu informacijskih stručnjaka

„... Čemu sam se dakle imala nadati? Pjevanju? Plesu? Trčanju? Ne. Radu u arhivu budem li imala sreće. Četiri ili šest ili osam sati dnevno u invalidskim kolicima u stražnjim labirintima prašnjeve knjižnice. ...“

To je razmišljanje Desirée, glavnog lika knjige *Travanjska vještica* (autor Majgull Axelsson, izdavač Algoritam, 2007., str. 325) koja zbog posljedica cerebralne paralize tri piz degenerativnih poremećaja koji su joj oduzeli gotovo sve fizičke sposobnosti, uključivo i sposobnost gutanja.

Ipak, da se i iz ovakvog globalno raširenog neprivlačnog imidža knjižničara i arhivista može izvući dašak seksepila i glamura, pokazuje nam svijet show businessa. Za amerikance inače stereotipni *librarian look* za svoje su pojavljivanje u javnosti izabrale slijeva na desno Petra Nemcova, Selita Ebanks i Jessica Alba. Uz takve promotorice, nije ni čudo da je internet anketa časopisa People pokazala da bi 93 % glasač(ic)a odjenulo ovaku kombinaciju.

WHITE BUTTNDOWNS & BLACK SKIRTS

Petra Nemcova, Selita Ebanks and Jessica Alba work the sexy librarian look in their crisp white shirts and slim pencil skirts.

NEXT PHOTO ▶

WOULD YOU WEAR THIS TREND?

93%	Yes
7%	No

 JESSICA ALBA ▶
Photos, news and a full bio

Drugo je pitanje dopuštaju li plaće i američkim knjižničarkama da se ovako (i u tim prodavaonicama) odjevaju.

Pripremili Živana Heđbeli i Ivo Tokić

Zanimljivi sadržaji na Internetu

Aurora - budućnost weba?

Adaptive Path je za Mozilla Labov projekt konceptualnih browsera izradio seriju video prezentacija koji pokazuju u kojem bi smjeru mogao krenuti web browsing. Adaptive Path je od početka kolovoza u partnerstvu s Mozillinim razvojnim laboratorijem u opticaj pustio nekoliko kraćih klipova koji u praksi pokazuju jednu moguću varijantu doživljaja interneta u budućnosti.

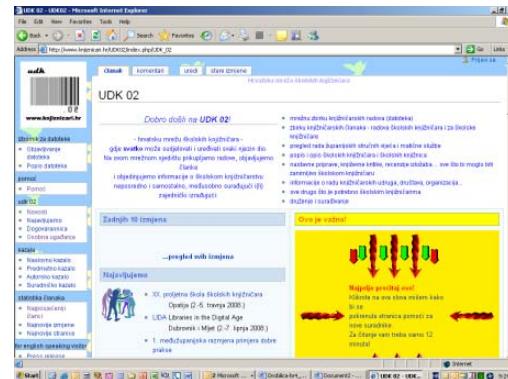
Mozilla se nuda da će ovim projektom ohrabriti razvojne i dizajnerske timove da ponude vlastitu viziju Web 3.0 sučelja, koji bi se za nekoliko godina mogao naći na zaslonima naših računala. Dostupni klipovi nalaze se na službenoj stranici <http://adaptivepath.com/aurora/>.

Izvor: Vidi.lab

UDK 02 : Hrvatska mreža školskih knjižničara

Na http://www.knjiznicari.hr/UDK02/index.php/UDK_02 nalaze se vrlo zanimljive stranice koje uređuju, pišu i čitaju školski knjižničari, a namijenjene su njihovom boljem informiranju i unaprijeđivanju svakodnevnog posla u školskoj knjižnici. Objavljeni prilozi obrađuju problematiku iz različitih područja njihovog rada, a prema odazivu čitatelja, očigledno je da im predstavljaju vrlo koristan izvor informacija.

Ivo Tokić

E-LIS : E-prints in Library and Information Science

Na stranici <http://eprints.rclis.org/> nalazi se otvoreni arhiv E-LIS koji donosi objavljene i neobjavljene znanstvene i tehničke dokumente iz područja knjižničarstva, informacijske znanosti i tehnologije i srodnih područja. E-LIS omogućava uobičajene vrste pretraživanja, te što je posebno važno, dugotrajno čuvanje dokumenata i uvid u njih.

Ivo Tokić

Poštanski sandučić za komentare i prijedloge čitatelja

Poštovani čitatelji,
iako je u impresumu i dosad bila navedena e-mail adresa na koju se može slati komentare, kritike ili prijedloge, sada ćemo je na ovom mjestu posebno istaknuti kako bi vas podsjetili na tu mogućnost:

e-mail adresa uredništva: ivo.tokic@ina.hr

Želimo čuti što mislite o našem glasilu, vaše prijedloge čega bi trebalo biti više, a čega manje, kako bi nam pomogli da budemo korisniji.

Uredništvo

HID-Drobilica

Glavni urednik : mr.sc. Ivo Tokić, tel. 01/2381-624, e-mail: ivo.tokic@ina.hr

Članovi uredništva: mr.sc.Tibor Tóth, dr.sc. Živana Hedbeli, Marina Mayer, mr.sc.Daniela Sraga, mr.sc. Irena Pilaš

HID

Hrvatske bratske zajednice 4, 10000 Zagreb, Hrvatska

Tel.: +385 1 3722 643; faks: +385 1 3722 630 <http://www.hidd.hr>

Matični broj: 0513814

Žiro račun: 2340009-110007285